

Qorti Civili, Prim'Awla

Imhalled Anthony Ellul

Rikors numru:- 854/2010AE

Ambrose Mackay [I.D. 402481 M] u Jessica Eddelston Mackay [I.D. 504687 M] u Doris Mackay [I.D. 616164 M]

vs

Citadel Insurance p.l.c. [C 21550]

L-Erbgha, 18 ta' Mejju 2016.

Permezz ta' rikors guramentat prezentat fis-26 ta' Awwissu 2010, l-atturi ppremettew u talbu:-

1. *Illi l-atturi huma l-eredi ta' Jesmond Mackay, illi miet fl-eta' ta' hamsa u erbghin (45) sena, u cioe' fis-sitta u ghoxrin (26) ta' Awwissu tas-sena elfejn u tmienja (2008) kif jirrizulta mill-anness certifikat tal-mewt immarkat bhala 'Dok. A';*
2. *Illi l-istess Jesmond Mackay kien inghata self minghand is-socjeta' 'Bank of Valletta plc', liema self kien jammonta ghas-somma komplessiva ta' tlieta u tmenin elf tal-Lira Maltija antika (Lm83,000) ekwivalenti ghal mija u tlieta u disghin elf, tlett mija u seba' u tletin lira u disa' u disghin centezmu (€193,337.99);*
3. *Illi dan is-self kien jikkonsisti f' 'overdraft account' li kien jammonta ghas-somma ta' ghaxart elf Lira Maltin (Lm10,000 ekwivalenti ghal €23,293.73), 'loan account' li kien jammonta ghas-somma ta' tmintax-il elf lira Maltin (Lm15,000 ekwivalenti ghal €34,940.60) u 'loan account' ta' erbghin elf lira Maltin (Lm40,000 ekwivalenti ghal €93,174.93) (Ara dokument anness u mmarkat bhala 'Dok. B');*
4. *Illi biex inghata dan is-self, il-Bank of Valletta p.l.c ta struzzjonijiet lil Jesmond Mackay sabiex jottjeni polza ta' assigurazzjoni ossija 'life policy' u dan sabiex din il-polza taghmel tajjeb fost l-ohrajn f'kaz li huwa jigi nieqes;*
5. *Illi Jesmond Mackay kien talab u nhargitlu polza ta' assigurazzjoni mis-socjeta' konvenuta 'Citadel Insurance p.l.c.', nhar is-6 ta' Frar, 2008, liema polza ghandha r-referenza 'DT65000211' u liema certifikat tal-polza ta' assigurazzjoni qed jigi esebit u mmarkat bhala 'Dok.C';*
6. *Illi din il-polza kienet tassigura fost l-ohrajn illi f'kaz li Jesmond Mackay jigi nieqes, is-socjeta' konvenuta thallas lill-Bank of Valletta plc il-bilanc kollu dovut mill-imsemmi Mackay;*
7. *Illi s-socjeta' konvenuta, issa li Jesmond Mackay gie nieqes, qed tirrifjuta li thallas il-bilanc dovut lil Bank of Valletta plc ghas-self li kien sar lill-istess Jesmond Mackay;*

8. *Illi s-socjeta' konvenuta qed tirrifjuta li thallas l-ammont dovut, billi qed issostni li Jesmond Mackay kellu mard jew kundizzjoni jew kundizzjonijiet ta' sahha li naqas li jinfurmaha bihom meta talab li jinchargulu l-polza in dizamina;*
9. *Illi l-allegazzjonijiet tas-socjeta' konvenuta huma lkoll inveritiera, anzi Jesmond Mackay kien b'sahhtu fiz-zmien meta nhargitlu l-polza tal-assikurazzjoni msemija, kif ser jigi pruvat waqt is-smiegħ u t-trattazzjoni tal-kawza;*
10. *Illi minkejja li giet interpellata diversi drabi anke permezz ta' ittra ufficjali tas-sebgha (7) ta' Lulju tas-sena elfejn u disgha (2009), is-socjeta' konvenuta baqghet tirrifjuta li thallas il-bilanc dovut lill-Bank of Valletta plc (ara dokument anness u mmarkat bhala 'Dok.D');*
11. *Illi minhabba n-nuqqas tas-socjeta' konvenuta li tonora l-polza tal-assikurazzjoni fuq il-hajja in dizamina, l-atturi qed isofru danni konsistenti f'imghax li qieghed u ser jibqa jiddekorri fuq l-ammont dovut lill-Bank of Valletta plc;*
12. *Illi l-atturi jafu personalment b'dawn il-fatti kollha;*

Għaldaqstant, l-atturi talbu lill-qorti sabiex:-

1. *Tiddikjara u tiddeciedi illi l-polza tal-assikurazzjoni fuq il-hajja ossija life policy mahruqa mis-socjeta' konvenuta, datata s-6 ta' Frar, 2008 bin-numru 'DT65000211', fuq il-hajja ta' Jesmond Mackay hija assolutament valida ai fini u l-effetti kollha tal-Ligi;*
2. *Tiddikjara u tiddeciedi illi Jesmond Mackay kien kopert permezz tal-polza tal-assikurazzjoni fuq il-hajja in dizamina;*
3. *Tiddikjara u tiddeciedi illi s-socjeta' konvenuta bhala socjeta' assikurattiva ghandha l-obbligu tonora l-polza ta' assikurazzjoni fuq il-hajja in dizamina, inkluz li thallas lil Bank of Valletta plc is-somma dovuta minn Jesmond Mackay ghas-self hekk kif kopert mill-imsemmija polza ta' assikurazzjoni;*
4. *Tillikwida l-ammont dovut lill-Bank of Valletta plc okkorendo bin-nomina ta' perit nominandi;*
5. *Tordna lis-socjeta' konvenuta thallas lill-Bank of Valletta plc l-ammont hekk likwidat in forza tal-polza tal-assikurazzjoni fuq il-hajja in dizamina;*
6. *Tiddikjara u tiddeciedi li s-socjeta' konvenuta hija responsabbli ghad-danni sofferti mill-atturi konsistenti f'imghax li qieghed u ser jibqa jiddekorri fuq l-ammont dovut lill-Bank of Valletta plc;*
7. *Tillikwida d-danni hekk sofferti mill-atturi okkorrendo bin-nomina ta' perit nominandi;*
8. *Tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lill-atturi d-danni hekk likwidati fis-seba' talba;*

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tas-socjeta' konvenuta ghas-subizzjoni.

Permezz ta' twegiba prezentata fit-14 ta' Ottubru 2010, il-konvenut wiegeb:-

1. *Illi preliminarjament, in kwantu l-polza ta' assikurazzjoni in kwistjoni nghatat b'rahan favur il-Bank of Valletta p.l.c. bhala kreditur tal-atturi relattivament ghas-self li sar mill-imsemmi bank favur il-mejjet Jesmond Mackay, u in kwantu l-istess bank bhala kreditur li favur il-mejjet Jesmond Mackay, u in kwantu l-istess bank bhala kreditur li favur tieghu nghata rahan igawdi d-dritt li jezercita kull ghazla ta' min jaghti r-ghan taht il-polza u dana a tenur tas-subartikolu (4) ta' l-artikolu 1712M tal-Kodici Civili (Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta), u ad eskluzjoni ta' min jaghti r-ghan, l-atturi, bhala l-eredi ta' min ta r-ghan in kwistjoni, ma kellhomx interess guridiku jippromwovu l-kawza odjerna;*
2. *Illi preliminarjament ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, anke jekk jirrizulta illi l-atturi kellhom interess guridiku jippromwovu l-kawza odjerna, it-talbiet taghhom huma legalment*

insostenibbli stante illi qeghdin isiru a beneficcju ta' terza persuna li m'hijiex parti fil-kawza;

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, fil-mertu t-talbiet tal-atturi huma infondati fil-fatt u fid-dritt billi ma hu dovut ebda ammont lill-atturi taht il-polza ta' assikurazzjoni in kwistjoni billi l-istess polza ta' assikurazzjoni hija nulla u bla effett billi l-mejjet Jesmond Mackay ma ddikjarax u/jew heba fatti materjali u sostanzjali u/jew irrappresenta fatti li kienu foloz fil-'proposal form' u fil-perjodu ta' qabel ma giet fis-sehh il-polza ta' assikurazzjoni in kwistjoni;

4. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-mejjet Jesmond Mackay kiser wahda mill-principji fundamentali fil-kamp tal-assikurazzjoni, dak tal-'uberrimae fidei' u b'hekk is-socjeta' intimata m'hijiex tenuta taghmel pagament;

Fl-1 ta' Lulju 2011 inghatat sentenza preliminari li biha gew michuda l-ewwel (1) u t-tieni (2) eccezzjoni. Il-konvenuta appellat, u b'sentenza tat-28 ta' Settembru 2012 l-appell gie michud.

Il-qorti semghet il-provi u rat l-atti kollha.

Kwistjoni.

L-atturi huma werrieta ta' Jesmond Mckay li miet fis-26 ta' Awissu 2008. Jirrizulta li d-decujus kien ha self minghand Bank of Valletta li kien gie garantit b'polza ta' assikurazzjoni fuq hajtu. Il-konvenuta qeghda tirrifjuta li tonora l-polza ghaliex issostni li fiz-zmien li nharget Jesmond Mckay kien naqas milli jgharraf lill-kumpannija konvenuta li kien marid.

Konsiderazzjoni.

1. Jirrizulta li:-

- i. Fit-3 ta' Jannar 2008 Dr George Grech, tabib tal-familja, kien irrefera lil Jesmond McKay l-isptar minhabba '*abdominal pains*'. It-tabib issuspetta li l-pazjent kellu *Gall Bladder disease* u ppreskrivilu wkoll *antibiotics*. Il-pazjent kien qieghed jilmenta minn ugiegh ta' zaqq kbir¹. Din kienet l-ewwel darba li Dr Grech ikkura lil Jesmond McKay. Fit-*Ticket of Referral* jinghad li l-pazjent ghandu '*right subcostal pain*'.
- ii. Fil-11 ta' Jannar 2008 Jesmond McKay applika, tramite Allcare Insurance Brokers Limited, sabiex il-konvenuta tohroglu polza ta' assikurazzjoni fuq hajtu.
- iii. Fit-18 ta' Jannar 2008 Citadel Insurance plc irceviet l-applikazzjoni.
- iv. Fil-25 ta' Jannar 2008 Jesmond McKay gie ezaminat l-isptar. It-tabib li ezaminah ordna li jsirlu *ultrasound of the abdomen*, x-ray tas-sider, *blood count* u *carcinoembryonic antigen*.
- v. Fid-29 ta' Jannar 2008 kien ezaminat minn Dr Rosette Micallef li ghamlet rapport (fol. 59). Dr Micallef kienet inkarigata mis-socjeta konvenuta.

¹ Ara deposizzjoni ta' Dr George Grech (fol. 214).

- vi. Fis-6 ta Frar 2008 giet iffirmata l-polza u saret effettiva mit-12 ta' Jannar 2008 (fol. 18).
- vii. Fl-24 ta' Marzu 2008 Jesmond McKay mar fil-klinika private St. Anne's Clinic fejn saritlu *ultrasound of the abdomen*. Il-konsulent radjologa kkonkludiet: "*Findings are suggestive of hepatic metastases. Otherwise normal abdominal ultrasound.*" (fol. 511). Rapport li nghata lill-pazjent dakinhar li gie ezaminat (ara deposizzjoni ta' Isabelle Vella, clinic manager ta' St. Anne's Clinic).
- viii. Jesmond McKay miet fis-26 ta' Awissu 2008, b'kancer tal-colon.

2. Hu evidenti li d-difiza tal-konvenuta hi bazata fuq il-principju ta' *uberrimae fidae*. Fis-sentenza **Paul Grech et vs Middlesea Insurance plc et** tat-28 ta' Lulju 2014, il-Qorti tal-Appell qalet:-

"..... *din il-Qorti tibda biex tosserva illi kuntratt ta' assigurazzjoni huwa kuntratt uberminae fidei li huwa principju accettat mill-awturi u l-gurisprudenza kollha in materja. Kuntratt ta' assigurazzjoni huwa riskju ghal min johrog il-kopertura u, kwindi, hu mistenni li min jitlob assigurazzjoni jkun onest maghha u jaghtiha l-informazzjoni kollha materjali u rilevanti ghall-kaz.*

Hekk, fil-kawza Rozanes v. Bowen, 1928, il-Qorti Ingliza osservat "It has been for centuries in England the law in connection with insurance of all sorts, that as the underwriter knows nothing and the man who comes to him to ask him to ensure knows everything, it is the duty of the assured, the man who desires to have a policy, to make a full disclosure to the underwriters, without being asked, of all the material circumstances. That is expressed by saying that it is a contract of the utmost good faith". Fil-kawza Greenhill v. Federal Insurance Co Ltd, 1927, rega' ntqal "Now, insurance is a contract of the utmost good faith, and it is of the gravest importance to commerce that the position should be observed. The underwriter knows nothing of the particular circumstances of the voyage to be insured. The assured knows a great deal, and it is the duty of the assured to inform the underwriter of everything that he has not taken as knowing, so that the contract may be entered with an equal footing." Dan il-principju gie enfasizzat fl-EEC Council Directive tal-1977, ghalkemm, f'dik id-direttiva, gie suggerit li l-obbligu tal-assikurat huwa ezawrit meta jirrispondi onestament id-domandi li jkun hemm fil-polza, minghajr htiega li jzid aktar.

Dawn il-principji, kif inghad, huma anke accettati mill-Qrati taghna. Hekk, fil-kawza Camilleri noe v. Bartolo, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-22 ta' Marzu, 1982, polza ta' assigurazzjoni giet invalidata meta rrizulta li l-assikurat ma kienx informa lill-kumpanija assiguratrici li kien ghamel claims ohra qabel ma avvicina l-assigurazzjoni. Gie ribadit il-principju li kull fatt materjali ghandu jigi ndikat, u fatt materjali gie deskritt bhala "fatt ta' xorta tali li jinfluwenza d-decizzjoni ta' assigurat prudenti meta jigi biex jara jekk ghandux jiehu r-riskju."

Fil-kawza Degiorgio v. Agius, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-25 ta' Gunju, 1962 (Vol XLVI.II.656) intqal li "il-kuntratt ta' assikurazzjoni hu meqjus bhala wiehed tal-aqwa bona fede, u l-proponent ghandu jaghti risposta cara dwar dettalji li jigu mistoqsija lilu espressament fil-proposal forms; anzi hu generalment ritenut li l-proponent hu fid-dmir li jsemmi kull fatt li ragjonevolment ghandu jhoss li hu rilevanti ghall-assikurat li jkun jaf, u dan anke' jekk ma jkunx mistoqsi". Principju simili gie ribadit dan l-ahhar mill-istess Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-kawza Muscat v. Gasan Insurance Agency Limited deciza fit-2 ta' Marzu, 1998."

3. M'hemmx prova li qabel l-*ultrasound* li sar fl-24 ta' Marzu 2008, kien hemm xi suspett li Jesmond McKay kellu kancer. Dr George Grech stess xehed: "*Meta rajt lil Jesmond l-ewwel darba, ma kien hemm l-ebda ndikazzjoni li l-pazjent ghandu xi mard serju. Assolutament xejn.*" (fol. 214). Zied: "*Meta ezaminajt lil Jesmond l-ewwel darba fl-ebda hin ma gieni suspett lli dan ghandu cancer jew li hua marid serjament.*" (fol. 215). Madankollu jirrizulta li meta Jesmond McKay:

i. Mela l-*proposal form*², ghad-domanda:-

(a) "*b) are you currently receiving any medical treatment, taking pills or drugs, prescribed or otherwise ?*", wiegeb **le** meta granet qabel kien gie ezaminat minn Dr Grech u nghata antibiotics (Zinnat).

(b) "*What is the date and the reason for your last visit to a doctor for any reason whatsoever ?*", wiegeb: "*Normal Influenza*" u gie ddikjarat li l-perjodu kien Dicembru 2007. Fatt li zgur ma kienx minnu gialadarba l-*proposal form* saret fil-11 ta' Jannar 2008, u rrizulta li fit-3 ta' Jannar 2008 kien gie ezaminat minn Dr George Grech minhabba *right subcostal pain* u sahansitra nghata *antibiotic* u *ticket of referral* ghall-isptar biex isirulu testijiet peress li Dr Grech kien qieghed jissuspetta li ghandu mard tal-marrara.

ii. Meta mbaghad fis-27 ta' Jannar 2008 gie ezaminat minn Dr Rosette Micallef fuq talba tas-socjeta konvenuta qabel il-hrug tal-polza, ghad-domanda:-

(a) "*2. Have you ever suffered from or or had symptoms of any of the following d) Chronic or persistent indigestion, ulcer, colitis or other disease of the abdominal organs and liver ?*", wiegeb **le**.

(b) "*Which physician did you last consult and for what reason ? Please give full details including date treatment and result,*" wiegeb: Dr Jean Pierre Farrugia u *Common Cold Winter* 2006-2007. Din id-darba wkoll ta taghrif skorrett. Fil-fatt Dr George Grech ma jissemma mkien u lanqas ma semma xi gralu fit-3 ta' Jannar 2008.

(c) "*5. Have you ever had any of the following ? c) Investigation or consultation in nursing home, hospital, clinic or with a consultant privately ?*" (fol. 60), wiegeb **le**. Fil-fehma tal-qorti, Jesmond McKay kellu obbligu li jgharraf lil Dr Micallef li jumejn qabel kien gie ezaminat fit-taqsimha *Surgical Out Patient* tal-isptar u t-tabib li rah

² Jirrizulta li d-decujus kien inqeda bis-servizz ta' Allcare Insurance Brokers Ltd, li bhala borker kienet agent tieghu (ara sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-7 ta' Ottubru, 1997 fil-kawza **Azzopardi vs Muscat**).

ordna li jsirulu testijiet, fosthom *ultrasound* taz-zaqq. Hu b'dawn it-tip ta' fatti li l-assiguratur jitqieghed fil-posizzjoni li jiddeciedi dwar it-talba tal-klijent biex tinhareg polza ta' assikurazzjoni.

4. M'hemmx dubju li Jesmond McKay kellu obbligu li fil-*proposal form* jwiegeb korrettement ghad-domandi kollha li sarulu. L-istess kellu jaghmel ghad-domandi li sarulu mit-tabiba nkarigata mill-konvenuta u li ezaminatu u staqsietu domandi qabel inharget il-polza ta' assikurazzjoni.
5. Hi *material fact* li *life policy* l-kumpannija assiguratrici tigi nfirmata meta kienet l-ahhar darba li l-klijent ikun ra tabib u ghal x'hiex. Hu fatt li s-suspett li kellu Dr Grech dwar mard tal-marrara ma jidhirx li kellu x'jaqsam ma' kancer tal-*colon*. Pero' b'daqshekk ma jfissirx li dak it-taghrif ma kienx *material fact*, iktar u iktar meta tqies li kien hemm domandi specifici li McKay ma wegibx korrettement, u l-polza kienet intiza sabiex isservi bhala garanzija ghal self li l-klijent kien ha mill-Bank of Valletta plc f'ammont ta' €193,337. Ghall-qorti kien ukoll fatt materjali li f'it granet qabel mela l-*proposal form*, il-klijent kellu "*ugiegh ta' zaqq kbir*"³ u t-tabib hass il-bzonn li jirreferih l-isptar ghal suspett ta' *gall bladder disease*. Dan irrspettivament ta' x'irrizulta wara. Sahansitra, jumejn qabel l-ezami mediku li sar mit-tabiba nkarigata mill-konvenuta, il-klijent mar l-isptar fejn gew ordnati testijiet fosthom *ultrasound* tal-*abdomen*. Mir-rapport li ghamlet Dr Rosette Micallef, m'hemm l-ebda taghrif dwar dawn 'il fatti. Il-probabilita' hi li Jesmond McKay ma tax dak it-taghrif lit-tabiba. Taghrif li zgur kien fatt materjali iktar u iktar meta kienu ser isirulu testijiet. Il-klijent kellu obbligu li jaghti dak it-taghrif lill-konvenuta u li bih kien ikollha 'l fatti kollha qabel tiehu d-decizzjoni jekk kellhiex tohrog polza ta' assikurazzjoni jew li tistenna l-ezitu tat-testijiet jew sahsansitra titlob lill-klijent biex jaghmel testijiet ohra. Gialadarba l-klijent ghazel li jzomm mistur fatti li kellu d-dmir ighidhom lill-konvenuta, gie li mar kontra l-principju ta' *uberrimae fidei*. Il-qorti tfakkar li:

"Minhabba l-incertezza insita f'dan il-kuntratt huwa mehtieg grad gholi ta' bona fede u partikolarment da parti ta' min ikun talab l-hrug tal-polza. Dana billi b'dak il-mod biss is-socjeta' assiguratrici tista' ssir konsapevoli mic-cirkostanzi kollha insiti fir-riskju sabiex taghzel li tiehu dak ir-riskju kif ukoll tistabilixxi "premium" adegwat. Din il-bona fede li tiddistingwi dan il-kuntratt bhala wiehed ta' uberrimae fidei hija mehtiega f'kull tip ta' polza ta' assikurazzjoni." (Qorti tal-Appell, **Sammut vs Middlesea Insurance plc** 14 ta' Mejju 2004).

Hekk ukoll fis-sentenza **Paul Grech et vs Middlesea Insurance plc et**, il-Qorti tal-Appell osservat:-

³ Kif xehed Dr George Grech (fol. 214).

"Fil-fehma ta' din il-Qorti, ir-risposta negattiva li ta l-assigurat ghandha l-karattru ta' 'misrepresentation of a material fact' li ghandha twassal ghall-invalidita` tal-kuntratt (ara wkoll *Parnis v. Fava*, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-26 ta' Ottubru 2001). Ta' min josserva li, kif qalet il-Qorti Ingliza fil-kawza *Arterial Carowners Ltd v. Yorkshire Insurance Co fl-1973* (per Chapman J), "the primary obligation was one of disclosure on the part of the insured, not of enquiry on the insurer". Huwa ovvju li l-agir tal-assigurat f'dan il-kaz jekwivali ghall-ingann u, per konsegwenza, induca lill-assiguratur fi zball li anke taht principji tradizzjonali, jivvizzjaw il-kunsens, li jaghti lok ghall-annullament tal-kuntratt (ara *Zammit v. Formosa* deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-6 ta' Mejju 1994)." (enfazi mizjuda).

6. Mehud in konsiderazzjoni dan l-insenjament u l-konsiderazzjonijiet li saru hawn fuq b'riferenza ghall-provi, il-qorti tikkonkludi bla ezitazzjoni li l-konvenuta ghandha dritt ma tonorax il-claim a bazi ta' dak li ddikjarat fit-tielet eccezzjoni.

Ghal dawn il-motivi tilqa' t-tielet eccezzjoni u tichad it-talbiet tal-atturi bl-ispejjez kontra taghhom.

Anthony Ellul.